

Bacsa-Bán Anetta: Nyugdíjas Egyetem - Mindenki Egyeteme Dunaújvárosban

1. Bevezetés - az idősoktatás létjogosultsága és kezdetei

„Mert a tudás kortalan...” – ez volt a mottója a 2013 februárjában útnak indított - elsősorban nyugdíjasoknak szánt- előadássorozatnak a Dunaújvárosi Főiskolán. Az időskori tanulás, ismeretszerzés és az erre épülő szolgáltatások bár Magyarországon nem túl hosszú múltra tekintenek vissza, Nyugat-Európában jelentős hagyományokkal és kialakult intézményrendszerrel rendelkeznek (Jászberényi, 2011).

Az időskor - mely a civilizációs folyamatoknak köszönhetően egyre hosszabbra nyúlik - tartalommal való megtöltése előtérbe került az elmúlt évtizedekben; s ahogyan növekszik a 60-65 év felettek létszáma és népességen belüli aránya, még inkább meghatározóvá válik a jövőre nézve. A már nem aktív korú, de fizikailag és szellemileg aktív idősök számára ennek nyomán egyre nagyobb teret hódít az idősoktatás, amelynek gyökerei Angliában és Franciaországban keresendők. A gerontoeducáció kutatott és vizsgált területe az andragógiának, ugyanakkor Magyarországon még mindig gyerekcipőben jár, hisz évtizedes lemaradásaink vannak, mind az idősök oktatásában, mind az idősoktatás alapjainak megteremtésében (Bajusz, 2016.). Jászberényi munkájában összefoglalta az idősoktatás nyugat-európai történetét és jellegzetességeit, a kiindulópontnak számító 1972-es toulouse-i nyári egyetemről, ahol Pierre Vellas professzor vezetésével kísérleti idősképzési program vette kezdetét, és ennek nyomán 1973-ban elindult az első Harmadik Kor Egyeteméig, melynek első nagylétszámú nyugdíjas résztvevői létszámán felbuzdulva létrejött egy idősképzéssel foglalkozó nemzetközi szervezet/hálózat (AIUTA), s innen áttérjedve Európa több országában kialakult a Harmadik Kor Egyeteme-hálózat (Bajusz, 2016.).

A Harmadik Kor Egyeteme francia területeken ma is egyetemi szervezésű, míg a brit hagyományok a civil szféra irányába mozdították el a kezdeményezést. Nagyságrendileg elmondható, hogy a U3A (The University of the Third Age) honlapja szerint a szervezetnek 400. 000 feletti tagsága van jelenleg (<https://www.u3a.org.uk/about>).

Ugyanakkor Magyarországon a gerontoeducáció egészen mást jelentett, mint nyugat-Európában, egészen a 2000-es évek elejéig: tanácsadással, beszélgetésekkel kísért ismeretterjesztő (műveltségi vagy egészségügyi) előadásokat. Ezek a rendezvények elsősorban művelődési házakban, szociális intézményekben zajlottak (Jászberényi, 2012b).

A gerontoeducáció kezdetei Magyarországon elsősorban a TIT nevéhez, a Kossuth Klubhoz kötődik; felsőoktatási gyökerei pedig az egri főiskolára nyúlnak vissza (Jászberényi, 2012b). A nagy létszámú nyugdíjas klubok vagy körök mellett a vállalkozói szféra jelenléte elenyésző az idők oktatási „piacán”.

A felsőoktatási intézményeknek e téren igen nagy lehetőségük van, hiszen a gerontoeducációnak a felsőoktatásban való megjelenése, ahhoz való kötődése nagy lökést adhat. Az egyetemi szféra szakszerűsége, ahogy ezt korábban Jászberényi is jelezte (Jászberényi, 2012b) a képzők szakmaisága, a terület kutatása, előreviheti azon ügyet, amelynek jelentőségét az Európai Unió is elismerte, amikor 2012-t az Aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás évének (2012 European Year for Active Ageing and Solidarity between generations) kiáltotta ki (Kleisz, 2016.).

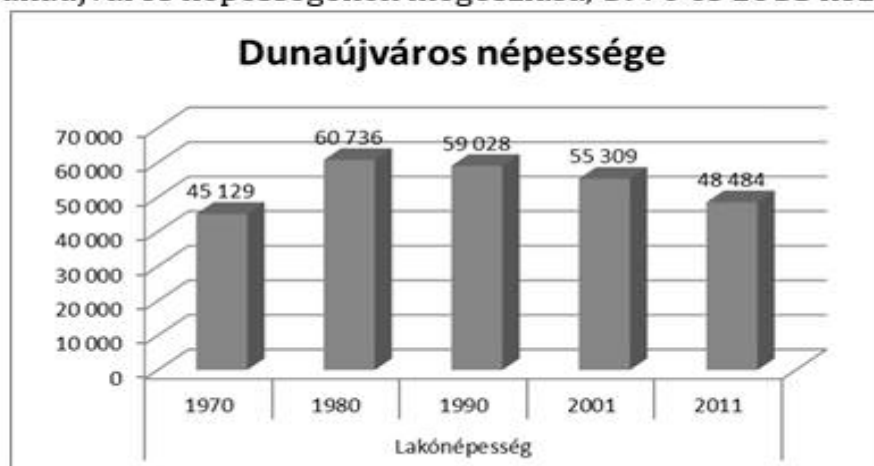
2. Idősödő társadalom - Magyarország és „idős város” - Dunaújváros

A magyar társadalom öregedő társadalom, amelyet nemcsak a születések számának csökkenő tendenciái, a halálozások számának stagnálása, s ezáltal az idők arányának növekedése mutat, hanem mindaz a világtendencia is, amely szerint a legidősebbek aránya növekszik a leggyorsabban, azaz várhatóan hamarosan (2050-re) megháromszorozódik majd a 60 éven felüliek és megötszöröződik a 80 éven felüliek száma.

Jelentős növekedés következett be Magyarországon az időskorúak arányában: a 65 éves és annál idősebbek aránya 1970-ig 10 százalék alatti volt, 2016-ra azonban 18 százalékra emelkedett. Az öregedési index szerint – ami azt mutatja meg, hány időskorú jut 100 gyermekkorúra – 1870-ben 100 gyermekre 8 idős ember jutott, 2016-ban azonban már 128.

Dunaújváros népességi rekordját 1986-ban érte el: akkor 62 459 fő élt itt. Azóta a népesség csökkenése tartós tendenciává vált. 2011-ben 48.104 dunaújvárosi volt. A városban a legutóbbi népszámláláskor a 60 évnél idősebbek száma 11.941 fő, azaz a 60 év felettiek népességaránya 24,8%-os.

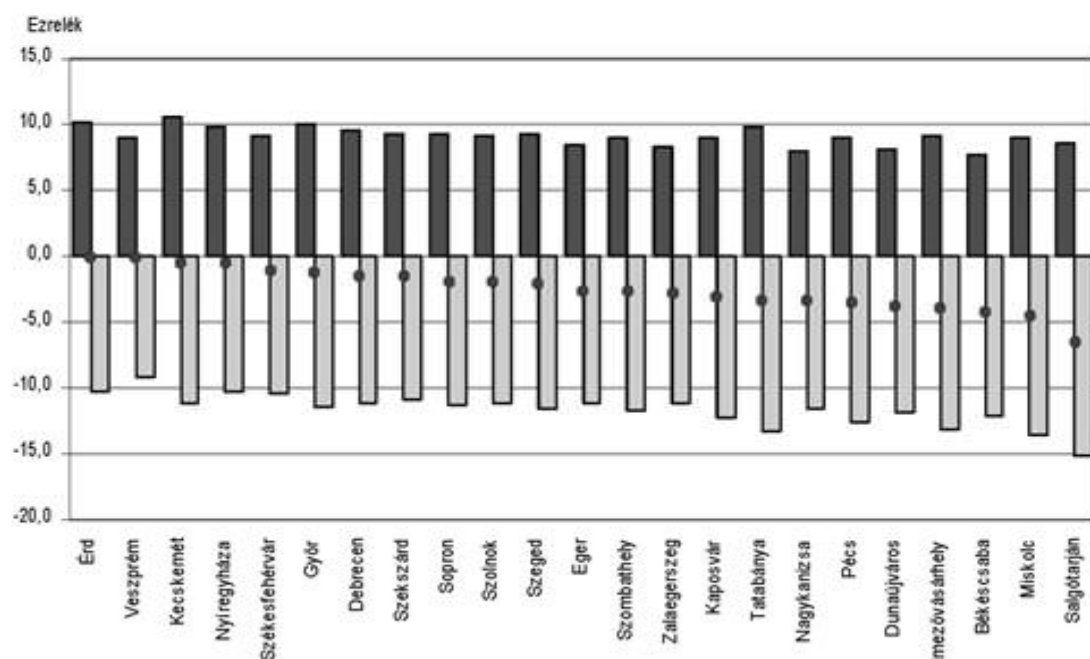
1. ábra
Dunaújváros népességének megoszlása, 1970 és 2011 között

Dunaújvárosra is jellemző a demográfiai öregedés, amely mellé az elvándorlás párosul, ami a magyarországi városok között kiemelkedő. E hatások nyomán a népesség fogyása mellett annak öregedése, az idős népesség egyre inkább jelenvalósága jellemzi a települést.

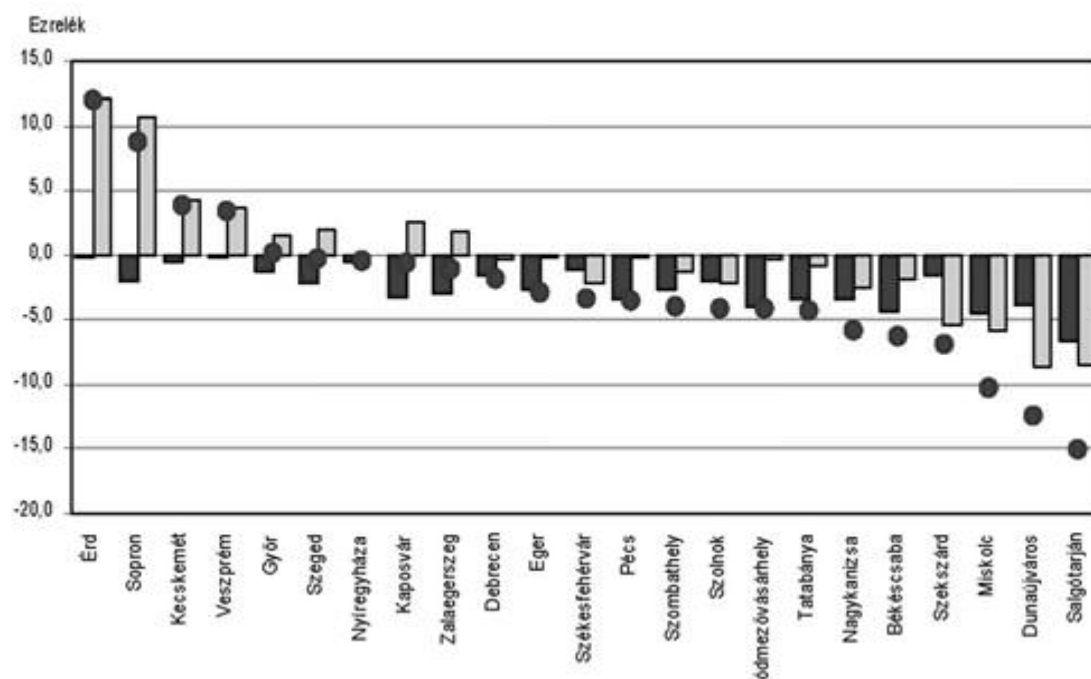
2. ábra

Az élveszületések és a halálozások ezer lakosra jutó száma a megyei jogú városokban
2001-2010 évek átlaga

3. ábra

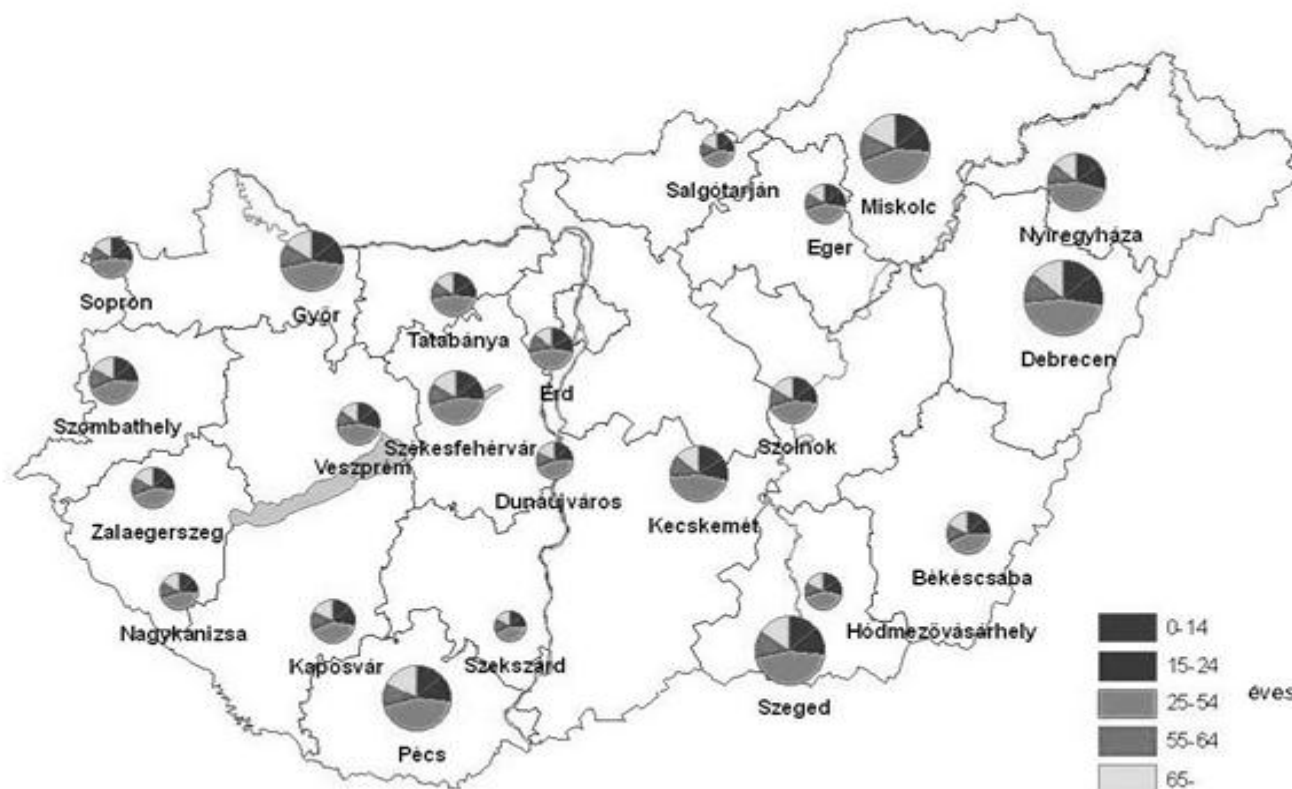
A természetes fogyás és a vándorlási különbözet népességszám alakító hatása a megyei jogú városokban, 2001-2010 közötti évek átlaga ezer lakosra

A lakosság korösszetételét tekintve - a 2011. év elejei adatok alapján - a gyermekkorú népesség aktívkorúakhoz viszonyított aránya Dunaújvárosban nem érte el a 18%-ot. Az idős népesség aránya az aktív korúakhoz képest Dunaújvárosban a 25%-ot. Dunaújváros népességi adataiban figyelemre méltó az idős népesség száma, ugyanis száz gyermekkorú lakosra kb. 1,5-szer annyi 65 éves illetve idősebb ember jutott (<http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regiok/veszpremmjv10.pdf>).

4. ábra

A megyei jogú városok lakónépességének korcsoport szerinti megoszlása, 2010

A dunaújvárosi népesedési adatokban még egy tendenciára érdemes figyelni, a város tipikusan „csinált város” abban a tekintetben is, hogy annak létrejöttekor - az 1950-es években - a betelepülők zömmel alap- vagy középfokú végzettségűek voltak. Ez az arány a mai iskolázottsági számokon is jól látható, hiszen míg a 60 év felettieknél legmagasabb számban alacsonyabb végzettségűek találhatók, addig a 18 és 55 év közöttieket tekintve, azok 51,4 százaléka rendelkezett legalább érettségivel. Szintén jelentős a különbség a felsőfokú végzettségeket tekintve pl. a megyeszékhellyel összehasonlítva: Székesfehérváron a 25 évesek és idősebbek között 27 százalék, Dunaújvárosban 16 százalék a diplomások aránya (http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_03_07_2011.pdf).

Mindezen adatok áttekintése szükséges volt ahhoz, hogy az időskori tanulás, művelődés intézményeinek létjogosultságát, jelenlegi helyzetét és jövőbeni kihívásait megértsük Dunaújvárosban.

3. Nyugdíjas Egyetem a Dunaújvárosi (Főiskolán) Egyetemen

A hazai egyetemek és kutatóintézetek, mint a tudományos élet mozgatórugói egyre nagyobb részt vállalnak a felsőfokú idősoktatásban. Mint előadók, mindig is jelen voltak a fiatal és idősebb kiváló tudósok és oktatók. Az utóbbi években a kifejezetten 50+ korosztályoknak meghirdetett kurzusok száma örömdeteszen szaporodik, fokozódó résztvevői érdeklődés mellett. A hazai egyetemek többsége már bekapcsolódott valamilyen formában az idősoktatásba. Ennek változatos szervezeti keretei tapasztalhatók. Ugyan néhány esetben támogatói vagy pályázati forrást felhasználva, de jobbra önkéntes munkában végzik a résztvevők a közreműködést a bemutatott kezdeményezésekben. Számos korosztály specifikus és praktikus tényezőt kell figyelembe venni

egy Idősek Egyetemének létrehozásakor és a sikeres működtetés folyamán (Bene, 2017.).

A magyarországi felsőoktatási intézmények idősoktatási kezdeményezéseinek sorába illeszkedik a dunaújvárosi példa is. Az intézmény először 2013 februárjában egy TÁMOP projekt keretében [\[1\]](#) indította útjára „Nyugdíjas Egyetemét”, amelynek első hallgatóihoz elsősorban a helyi sajtó és nyugdíjas klubok, szervezetek (melyek jelentős nagyságrendben és tagsággal rendelkeznek a városban) segítségével találtak rá.

A program célja az volt, hogy az idősebb korosztály számára olyan előadásokat biztosítsunk, amelyek által a résztvevők megismerhetik a Dunaújvárosi Főiskolán folyó tudományos munkát és azok eredményeit, továbbá ismereteket szerezhetnek a modern kor újabb vívmányairól.

Az előadások (félévente 3 alkalommal) közérthető nyelven ismertették meg a hallgatókkal a „tananyagot”, amelyek az informatikai-, műszaki- és társadalomtudományok területéről kerültek ki. Az előadások ingyenesek, de regisztrációhoz kötöttek voltak, s a résztvevők a szemeszter végén oklevelet kaptak. Az első félév 3 előadása a következő volt:

Cserné dr. Adermann Gizella: Önbeteljesítő jóslatok az emberi kapcsolatokban

Dukán Péter: Két lábbal a felhőkön

Dr. Kiss Endre: Megújuló energiaforrások és alkalmazásuk a mindennapokban

1. kép

Cserné dr. Adermann Gizella népes hallgatósága

Az előadásokon olyan nagy létszámban jelentek meg - a szinte kizárólag időskorú - hallgatók, hogy még egy újabb előadást iktattak be a félév végére, logisztikai témában. Átlagosan 53,5 fő vett részt a félév 4 előadásán. A szemeszter végén az oklevelek átadása után kíváncsiak voltunk a hallgatóink véleményére, elégedettségére is, hogy a jövő félévet ennek nyomán tervezhessük.

A következő félévekben egyre több és több lelkes, főként idősebb dunaújvárosi és környékbeli csatlakozott a kurzusokhoz és vált - ha csak rövid időre is - az intézmény hallgatójává. A 4 féléves nyugdíjas egyetem minden képzeletünket felülmúlta: a 13 előadáson átlagosan 76,2 fő vett részt, szinte kizárólag nyugdíjas, idős emberek, zömmel nők. A rendezvényekkel a hallgatóság 75%-a elégedett volt, az előadások témáit 2/3-uk jónak vagy kiválónak értékelte, pedig ezen témák egy

része magas tudományos szintet képviselt. Megfordult itt az acélgyártás, vagy a linux programozás a témák között csakúgy, mint az okostelefonok használata, az érzelmi intelligencia szerepe vagy az időseknek történő informatikai fejlesztések bemutatása is.

A teljesítéseket, részvételeket jelképes indexükben igazolhatták a résztvevők, s a félévek oklevélátadással zárultak

2. kép
„Hallgatói index”

Az oklevélátadón csupa lelkes fiatalos, csillogó szemű időssel találkoztunk, akik várták a találkozást egymással, az oktatókkal, s érdeklődtek az újdonságok, a világ dolgai iránt.

3. kép
„oklevélátadó”

A projekt lezárult, azonban a lelkes hallgatóság továbbra is jelentkezett, így 2015 őszén ismét útjára indult az „egyetem”, kiterjesztve a hallgatóság körét más irányokba is. A nyitottságot megcélózva először nyitott egyetem, majd a „Mindenki Egyeteme” lett az intézmény hívószava.

A mindenki egyeteme, már nem „csupán” az időseket célozta meg, hanem a társadalmi felelősségvállalás keretében kívánt nyitni a város és a régió valamennyi lakosa felé, szem előtt tartva az egész életen át tartó tanulás fontosságát.

A képzés a jelentkezők számára a Dunaújvárosi Egyetem jóvoltából továbbra is ingyenes maradt. A Mindenki Egyetemére bárki jelentkezhet, akit a meghirdetett előadás témái közül valamelyik érdekel. A Mindenki Egyeteme programjai közül bármelyik, de akár az összes meghirdetett előadás is választható. A résztvevők számára a részvételről a félév végén elismerő oklevelet adnak át.

Új tematikai ötlet mentén az egyes féléveket az intézmény egyes intézetei, tanszékei vállalták magukra, így 2015 őszén a Műszaki Intézet természet- és anyagtudományi tematikái köré szerveződve indult útjára a kurzus; amit az Informatikai Intézet informatikai és matematikai témái követtek. A sorban következő félév a neveléstudománnyal indult, míg a társadalomtudományi szombati szeánszok zárták a tanévet, időközben ugyanis a mindenki felé nyitottság azt is hozta, hogy nem hétköznapi délután, hanem szombaton délelőtt vagy egész napra kerültek az előadások. Az elmúlt két félévben a körkörös elvén alapulva újra a műszaki, majd informatikai tudományok következtek, újabbnál újabb témákkal, tudományos eredményekkel és oktató kollégákkal.

Az előadások számát megnövelve az intézmény arra törekedett, hogy egy-egy tudomány minél több szeletét megmutathassa, így elmondhatjuk, hogy a 2015 ősztől eltelt 6. félévben 53 előadás hangzott el a mindenki egyetemén. A teljesség igénye nélkül: a hulladékgazdálkodástól az adatbányászattig, településtörténettől a romológiaig, illetve a konfliktuskezeléstől az elektromos járművekig szinte minden tudomány képviselteti magát.

1. táblázat
Tematikus előadások a „Mindenki Egyetemén”

2015 őszi	Energetikai kérdések, mítoszok és realitás
	A szakítás művészete
	Egy „vegyszer” a háztartásban
	A hulladékgazdálkodás alapjai
	Teleportáció, clairvoyance, láthatatlanná tevő köpeny, avagy Harry Potter és a modern tudományos eredmények
	Anyagvizsgálat – pásztázó elektronmikroszkópia
	Kompozitok, valamint különleges anyagok
	Archimedes törvényétől a fekete lyukakig
	A közlekedésbiztonság aktuális kérdései az ezredforduló után
2016 tavaszi	Adatbányászat
	Valószínűség-számítás és matematikai statisztika alkalmazása
	Számítástechnika történet az őskortól napjainkig
	Linux és nyílt forráskódú szoftverek mérnöki szemmel
	IT Forensiks, avagy tudom mit tettél tavaly nyáron
	Office trükkök
	Mivel fizetünk?
	Online Oktatás lehetőségei
2016 őszi	Általános településtörténet
	Dunaújváros munkaerőpiacának és szakképzési rendszerének kölcsönhatásai – a rendszerváltástól napjainkig tartó időszakban
	Szegregáció és integráció az oktatási rendszerben
	Önbeteljesítő jóslatok a mindennapjainkban
	Romológia (filmvetítéssel)
	Ezek a mai fiatalok! A Z generáció – de milyenek is ők?
	A szakképzés hazai változása
	A pszichológia biológiai alapjai
	Az Információs Társadalom kihívásai
2017 tavaszi	Interneten adok-veszek. Adót mikor fizetek? avagy az online kereskedelem adózási vonatkozásai hazánkban
	A Brexit hatása az Európai Unióra
	Sikeres vezetési stílusok, modellek
	A logisztika napjainkban
	Mondja főnök, maga vezető?
	LEGOsztika
	Konfliktusaink és ami mögötte van
	A városfejlődés és a városfejlesztés kihívásai
	Az átfogó gazdasági teljesítmény mérésére szolgáló makrogazdasági mutatók
	Működőképes az etikus gazdálkodás?
	Fekete foltok, fekete lyukak, a pénzmosás és a gazdasági kriminalizáció
2017 őszi	Üzleti-modell innováció
	Tárgyalni márpedig tudni kell!
	Elektromos járművek a múltban és a jövőben
	Tények és tévhitek az atomenergiáról
	A logisztika napjainkban II. (az előző félévi előadássorozatról a nagy érdeklődésre való tekintettel)
	Hogyan készülnek és működnek mobiltelefonjaink miniatürizált elektromechanikus elemei?
	„Hol élünk?” – lakóhelyünk környezeti állapota
	Korszerű hegesztési eljárások
	Alumínium tuskótól a nanobikáig - korszerű anyagok és anyagvizsgáló technikák
	Mi az anyag? Avagy hogyan alakult az emberiség ismerete az őt körülvevő világról és annak felépítéséről.
	Kozmosz, világmodellek, féreglyukak
2018 tavaszi	A neurális hálók és a mély tanulás
	Vásároljunk a fotelelől - gondolatok az e-kereskedelemről
	Számítástechnika történet az őskortól napjainkig
	Bizonyítások és tévedések
	Ember-számítógép interfészek a tanulással összefüggő egyes folyamatok elemzésében

[Ide kattintva nagyíthat a képen](#)

A mindenki egyetemét mint „intézményt” meghonosítva a hallgatókat, amennyiben szeretnék, résztanulmányok elismeréseként is rögzítünk rendszerükbe, nemcsak oklevelet kapnak, hanem elektronikus indexükbe is nyoma marad annak, hogy kurzusunkra jártak. A hallgatóság létszáma lecsökkent ugyan stabil 20-25 főre, és életkoruk is két pólus köré szerveződik. A hallgatóság jelentős része, azonban az 50+ korosztályt képviseli (46%-uk). Míg fiatal hallgatóink a 21-30-as korcsoportból kerülnek ki.

Továbbra is a nők vannak többségben, a hallgatók 2/3-a nő, de ma már előképzettségükről is rendelkezünk információval, közel 42%-uk diplomás, 58%-uk középfokú végzettséggel bír.

Legfiatalabb hallgatónk 1997-es születésű, míg nagyon sokan a 60-as-70-es éveikben járnak, egyik legidősebb hallgatónk „...Szlávik Béláné Margitka 81 éves, nyugdíjas. Egyetemre jár. Lényegében egész életében abba az épületbe járt. Aktív korában oktató volt, most a katedra másik oldalán, a padban találja meg az örömet. Ma is teli van vitalitással... A hetedik félévre járok a Mindenki egyetemén. A négy fél éves Nyugdíjas egyetem volt az első, amit elvégeztem. Minden dokumentumot, oklevelet, emléklapot elteszek. Az egyetemről is sokszor hívnak, mert azt mondják, hogy én emlékszem mindenre.”(<https://www.duol.hu/hetvege/mindorokke-tanulni-kell-1828876/>).

4. kép
Szlávik Béláné „hallgatónk”

Margitka néni is, csakúgy, mint hallgatótársai „mindenevő” a témákat illetően, nagyon sok ma, a hétköznapi életben hasznos dologról szerezhet információt:

- „– Engem minden téma érdekel, mindenben találok érdekeset. Most például egy olyan téma volt, hogy online vásárlásnál mire kell odafigyelni. Korábban az informatikusok arra hívták fel a figyelmünket, hogy mire kell figyelni a kártyás vásárlásnál. Most, hogy bejött az érintős kártya, én majdnem pórul jártam. Vásárlásnál az eladó véletlenül egy nyolccsal többet ütött be, és majdnem húszezer forinttal többet vont le a kártyáról. Szerencsére én kértem sms-értesítést a tranzakciókról, és még ott a boltban észrevettem. Így aztán még ott helyben visszautalták a tévesen levont összeget. Jó, hogy ilyet tanultam. Szoktam online vásárolni is.

Ezt a cipőt, ami a lábamon van, ezt is online rendeltem. Nem kellett elmenni Székesfehérvárra....a Nyitott egyetemen volt olyan, hogy pozitív kommunikáció. Ezzel nem nagyon foglalkozunk. Azóta, ha sokat beszélek, eszembe jut, aki az előadást tartotta. Ő mondta, hogy ne csak te beszélj, hanem hallgasd meg a másikat, és meg is kell kérdezni, hogy mi van vele. Erre ügyelni kell! Mikor sokat beszélek, eszembe jut”

- De a hallgatók rég tanult, vagy gyakorolt szakmájuk fejlődését is nyomon kísérhetik:
- „Volt olyan félév, aminek az volt a címe, hogy Kalandozás a műszaki tudományokba. Én műszaki ember vagyok, ezért nagyon élveztem, hogy olyan kísérleteket csináltunk, amit az én időmben nem tudtunk. Mint például a pásztázó elektronmikroszkópos vizsgálat, ami csodálatos volt, vagy a szakítóvizsgálat, amit nem úgy csináltunk, mint régen, hiszen most a gép mindent kiírt, nem kellett logarléccel számolni..... Nekem van otthon gépem, bármennyire hihetetlen is. Az unokám elszaladt Amerikáig, és rám maradt a gép. Mostmár van kamerám is, tudok skype-olni.
- A tudományos érdeklődés, egyáltalán a világ dolgai iránti érdeklődés vágya mellett nagyon fontos, Jól érzem magam. Egy kicsit emberek között vagyok. Ez is a szempontok között van, hogy nem vagyok egyedül. Minden napra megvan, miért kell kijönnöm a városba. Rákényszerítem magam, hogy nekivágjak, mert csak úgy sétálni nem indulok el....
- Aki a nyugdíjas egyetemre jár, az úgy érzi: ...”hogy nincs egyedül. Nagyon fontosnak tartom kiemelni, hogy ott beszélgetünk. Szünetek vannak, és akkor tudunk társalogni. Ráadásul nagyon sok érdekes előadás is van. Akad olyan, amiről nem is tudtam addig szinte semmit. Legutóbb mi sokkal szélesebb körű tájékoztatást kaptunk a brexitről is, mint aki csak a sajtóból informálódik. Mi már tudjuk az előzményeket, kik szavazták meg, kik voltak ellene, milyen hatások várhatóak. Ilyeneket is tanul az ember. Tudom, hogy kikkel járunk, illetve hazafelé is együtt jövünk. Múltkor egy nyugdíjas tanítónő menet közben megjegyezte, milyen jó, hogy én mindig ilyen humoros vagyok. Visszakérdeztem: Jobb lenne, ha egy siránkozó öregasszony lenne melletted?” <https://www.duol.hu/hetvege/mindorokke-tanulni-kell-1828876/>.
- Ha a hallgatónk mondatait kicsit jobban megnézzük - elemezzük, minden benne van, amit a téma kapcsán a tanulási motivációról elmondhatunk.
- A felnőttkori tanulás nem létezik tartós motiváció nélkül, mint tudjuk ezeket sokféleképpen csoportosíthatjuk (Csoma 2005; Kocsis 2006; Rethyne 2003; Zrinszky 2005 – összegzi Bajusz és Jászberényi) (Bajusz, Jászberényi, 2013.), bár ezek a struktúrák jelentős átfedéseket mutatnak. Azonban abban megegyezik a szakirodalom, hogy az időskori tanulás szinte kizárólag az intrinzik (belső, primer) motivációkkal hozható szorosabb kapcsolatba (Bajusz, Jászberényi, 2013.). Ezek forrásai alapvetően a következők:
- Kommunikációs szükséglet. Az idősebb generációkat egyre inkább érinti az elmagányosodás. A különböző tanulási színterek pedig kommunikációs színtereket is jelentenek: elősegítik új kapcsolatok, új csoportok kialakulását, régebbi kapcsolatok életben tartását, felelevenítését. Itt a tanulási cél másodlagossá válik, hiszen elsősorban eszköze a társas kapcsolatok alakításának. lásd ...Egy kicsit emberek között vagyok....
- Technikai fejlődés. A technikai eszközök gyors ütemű fejlődése, az IKT eszközök mindennapos használata, az internet elterjedése egyre több idős felnőttben ébreszti fel az igényt arra, hogy megismerje és kezelni tudjon új eszközöket. „...Mostmár van kamerám is, tudok skype-olni.”
- Az idősek tanulási motivációi között megjelenik a bizonyítási vágy is: igenis meg tudom tanulni, a korom ellenére is! „...ezt is online rendeltem. Nem kellett elmenni...”

- A szabadidő hasznos eltöltése. Az inaktív kor elérése általában a szabadidő gyarapodásával is jár. Az idősebb felnőttekben ezért sokszor felmerül az igény, hogy minél hasznosabban töltsék ezeket az órákat. „...Minden napra megvan, miért kell kijönnöm a városba...”
- Közös szakmai múlt. A munkaerőpiacról kilepő idősebbek a felnőttoktatás keretein belül megtalálhatják a lehetőséget arra is, hogy tovább ápolják szakmai kapcsolataikat, fejlesszék szakmai ismereteiket, Összejárjanak régebbi kollegáikkal.”... Az egyetemről is sokszor hívnak, mert azt mondják, hogy én emlékszem mindenre...”
- Egészségügyi okok. Az idősödés velejárója az egészségi állapot romlása. Az idő előrehaladtával egyre gyakoribbak az olyan szituációk, amikor az egészségünk védelme érdekében tanulunk. Sokan a testi egészség megőrzése miatt sportolnak .”... Jobb lenne, ha egy siránkozó öregasszony lenne melletted?”
- Munkaerő piaci reintegráció. Nem szabad arról elfeledkezni, hogy az idősek közül a többség még fizikai es szellemi teljesítőképessége tekintetében alkalmas különféle munkakörök ellátására. Ez utóbbi szempont nem jelent meg konkrét módon a Mindenki Egyetemének hallgatói körében-

4. Összegzés - előremutatás

A gerontológiai kutatásokból ismert, hogy azok az idősek, akik megőrzik társadalmi kapcsolataikat, mozgékonyak és nyitottak maradnak, teljesebb öregkorra számíthatnak. Az egészséges öregedésnek a testi frissesség és a lelki, mentális frissesség elengedhetetlen alapfeltétele, ez utóbbi egyik leghatékonyabb eszköze a tanulás (Zárol, 2014.).

Az idősek társadalmi aktivitásának fenntartása hozzájárulhat az előregedő társadalom problémáinak orvoslásához, ugyanakkor az aktív élettel az idősek sem érzik, hogy nyugdíjasként kiszorulnak abból a társadalomból, amit korábban ők alakítottak és tartottak fenn (Semsei, 2016.).

A nyugdíjas egyetemekről elmondható, hogy „nemcsak tanít, szórakoztat, de közösséget is teremt azok számára, akik jelentkeznék rá. Nem csupán másfél órás lesz ez a program. Addig tart az előadás, de rákészülni, odamenni, utána megbeszélni a látottakat, hallottakat egy egész délután, melynek hatása hetekig lehet élénkítő” (Galler, 2013.).

A felsőfokú idősoktatás „egyetemeinek” létrehozásának és működtetésének hátterében nagyrészt különböző szakterületek szerveződéseinek összefogása áll (Jászberényi 2012). Az anyagi hozzájárulás csak egy szelete a szerepvállalásnak. A helyszín, az infrastruktúra biztosítása, a szervezés a kommunikáció, az előadók és résztvevők önkéntes munkája további szükséges összetevői ezeknek az együttműködéseknek. A nyugdíjas egyetemek létrejöttében és működtetésében nem a formális keretek, a túlzott leszabályozottság és nem a profitszerzés dominál. Sok intézményben egyetemi hallgatók és a nyugdíjas önkéntesek valósítják meg a lebonyolítást, az egyetemi oktatók, professzorok szervező-előkészítő munkával, a tananyagok összeállításával és oktatói tevékenységükkel járulnak hozzá a rendezvények sikeréhez, és a video, internet rögzítést is önkéntes munkában látják el a közreműködők (Striker, 2013.).

S hogy milyen fejlődési lehetőségek vannak?

- A témák változatosságának biztosítása: pl. az egyetem oktató-kutató egységei és a nyugdíjas szervezete, tagok külön-külön gyűjtik össze témaötleteiket, amelyek közül azokat választják ki, melyek aktuálisak, érdekesek és hasznosak lehetnek.

- Az előadói kör bővítésének lehetősége: az az Egyetem oktatói mellett, meghívott elismert tudósok, a város, a térség ismert közéleti szereplői, akik közérthetően és a célcsoport számára élvezhetően mutatnak be egy-egy tudományos témát, kiemelt kutatási eredményt.
- A legfrissebb tudományos eredmények népszerűsítése, eljuttatása az 50+ egyetem hallgatói számára.
- Más egyetemek mintájára a felvett előadások anyagainak videotóriumban való elhelyezése, hozzáférhetővé tévése, a rögzített előadások honlapról való visszanezhetségének biztosítása
- A nem rögzített előadások rövid kivonatainak, jegyzeteinek elérése.
- A hagyományos oktatótermi előadások mellett más szabadidős programoknak szervezése pl. sportnap 2018 márciusában.

5. kép
Sportnap

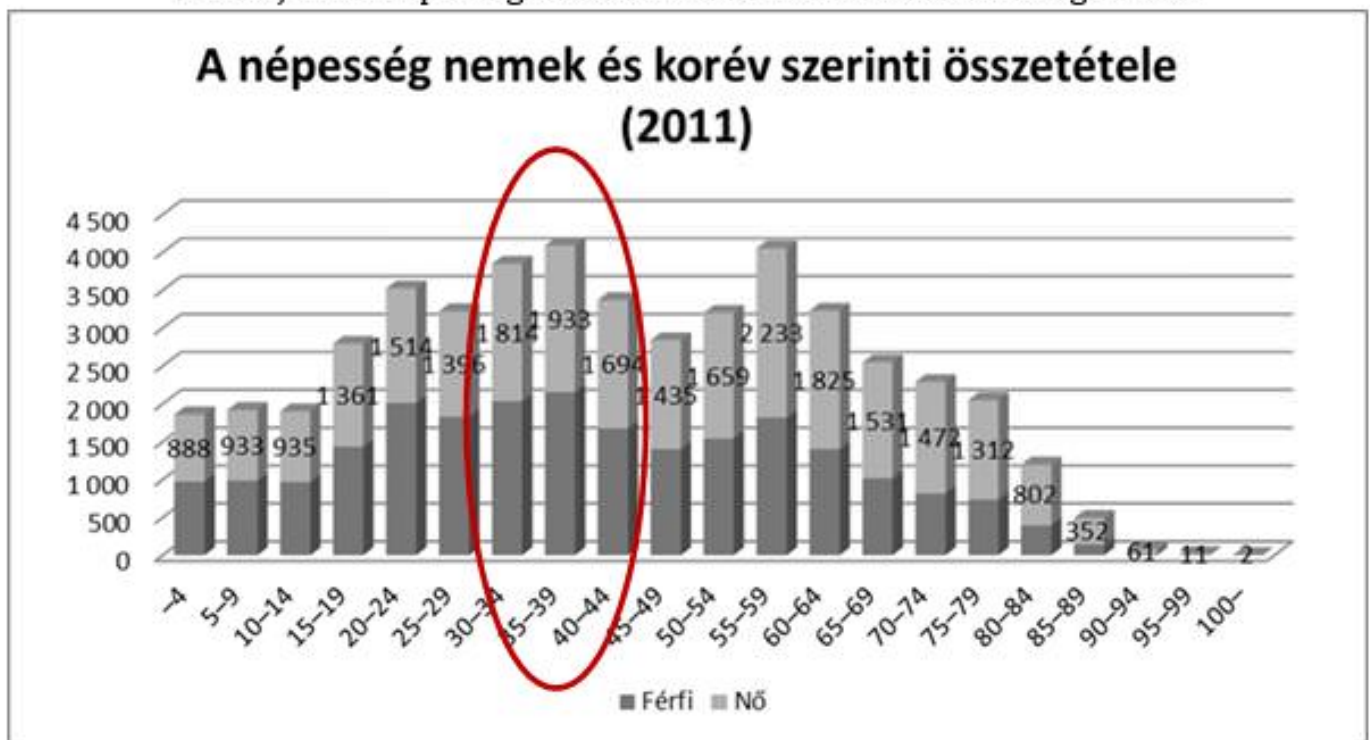
6. kép
Sportnap

- S mivel általánosságban elmondható, hogy az idősoktatás nyomán és annak érdekében új együttműködések bontakoznak ki felsőoktatási intézmények, önkormányzatok, a civil - és a versenyszféra különböző szereplőinek részvételével; cél egy ilyen új szerepvállalás megteremtése a minél nagyobb társadalmi felelősségvállalás jegyében.

S ha konkrétabb dunaújvárosi célt keresünk, akkor elég a korfára tekinteni, s láthatjuk jövőnket, akár sajátmagunkat is, s bízzunk az utódok szerepvállalásban az értelmes, aktív, tartalmas időskorban, mert a tudás, de leginkább a tanulás kortalan!

5. ábra
Dunaújváros népességének nemek és korévek szerinti megoszlása

Egyre inkább nyilvánvalóvá válik, hogy hosszú távon csak az a város, hely lesz élhető, amely minden korosztály igényének képes megfelelni, mégpedig úgy, hogy az adott generáció számára épített környezet mellett azok szociális, társadalmi, társas kapcsolati és kommunikációs szükségletét is képes kielégíteni. A jövőben mindenképp ennek a megvalósítására kell törekedni (Széman, 2016.).

Felhasznált irodalom

- Bajusz K. - Jászberényi J. (2013): Az időskori tanulásról, Kultúra és közösség, IV. évfolyam 2013/III. szám 59-66. http://www.kulturaeskozossege.hu/pdf/2013/3/2013_3_05.pdf [2018.04.02.]
- Bajusz K. (2016): Tanulni hatvan felett, Tudásmenedzsment, XII. évfolyam 2. különszám, 2016. december 11-17.
- Balla T. (2017): Mindörökké tanulni kell... <https://www.duol.hu/hetvege/mindorokke-tanulni-kell-1828876/>

- Bene Á. (2017): Idősktatás felsőfokon, Magyar Gerontológia 9. évfolyam, 3. szám
- Galler K. (2013): Győr-Moson-Sopron megyei nyugdíjasegyetemek Tudásmenedzsment, XIV. évfolyam TDK-különszám Pécsi Tudományegyetem 160-166.
- Jászberényi J. (2011): Gerontoeducáció. Jaffa, Budapest.
- Jászberényi J. (2012 a): Az idősktatás Nagy-Britanniában és Magyarországon 2012. február - 7. évfolyam, 5-6. szám
- Jászberényi J. (2012b): Gerontoeducáció, Magyar Gerontológia 4. évf. 16. sz. 39-64.
- Kleisz T. (2016): Az időskorúak tanulása Tudásmenedzsment, XII. évfolyam 2. különszám, 2016. december 24-33.
- Semsei I. (2016): Az aktív időskor kérdései a XXI. században Tudásmenedzsment, 17:(2) 7-10.
- Striker S. (2013): A Harmadik Kor Egyeteme, ELTE - a tevékeny időskorért, Andragógia és művelődéelmélet 1. évf. 2. sz. 80-89.
http://epa.oszk.hu/03000/03012/00002/pdf/EPA03012_andragogia_2013_2_080-089.pdf [2018.0412.]
- Széman Zs. (2016): Idősbarát városok, helyek, közösségek. Esély: Társadalom és szociálpolitikai folyóirat 27:(2) 93-114.
- Zárol E. (2014): Az idősek helyzete, idősügy Magyarországon Kapocs, 13. évf. 4. [63.] sz. 74-82.
- http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/nepsz2011/nepsz_03_07_2011.pdf
- <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/regio/veszpremmjv10.pdf>.
- <https://www.u3a.org.uk/about>

[1] TÁMOP-4.2.3-12/1/KONV-2012-0051 - Tudományos eredmények elismerése és disszeminációja a Dunaújvárosi Főiskolán